

Salvador Ortells Miralles

INSOMNI

Premi de poesia
Ausiàs March de Gandia

edicions
62

SALVADOR ORTELLS MIRALLES

INSOMNI

LXII PREMI DE POESIA
AUSIÀS MARCH DE GANDIA

Edicions 62

Un jurat format per Maria Josep Escrivà,
Rubén Luzón, Jaume Pont, Simona Škrabec i Jordi Cornudella
ha atorgat a aquesta obra el LXII Premi de Poesia
Ausàs March de Gandia (2024)

Primera edició: octubre del 2024

© Salvador Ortells Miralles, 2024

Disseny de la coberta: Jordi Romero

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona
www.edicions62.cat

Tots els drets reservats

Fotocomposició: Moelmo
Impressió: Arvato

ISBN: 978-84-297-8216-5
Dipòsit legal: B. 16.851-2024

TAULA

Mitjanit	11
La una	15
Les dues	21
Les tres	27
Les quatre	35
Les cinc	41
Les sis	47
Alba	53
Epíleg	59

Tot sembla estar tranquil com una veritat
immutable, és a dir, com una gran mentida
oculta en el revers sinistre d'un miratge.
Tot sembla estar tranquil, regit en aparença
per un ordre discret de plàcides rutines,
fins que aixequen el vol els neguits que m'habiten.
Tot sembla estar tranquil, captiu d'un son profund,
si no fos que un exèrcit de silencis frenètics
cavalca cap als marges altius del full en blanc
que jau sobre la taula, reclamant el seu dret
a il·luminar la nit a colps de mots encesos.
I també a incendiar-la. Fins al cim absolut.
¿On és, però, l'espurna que fa saltar la flama?
He regirat amb fúria tots els racons de l'ànima,
he buidat els calaixos tancats de la memòria,
he invocat els favors de les muses esquives,
i l'única resposta que tinc entre les mans
és un grapat de cendra que abans fou foc vibrant.
Perdut al laberint dels dies i els treballs,
soc ombra entre les ombres, petjada sobre el buit,
reflex esmorteït d'enigmes il·legibles
com l'atzar o el destí, el dolor o el desig.
Soc crit emmordassat pels meus propis fantasmes,
sovint serf, i no l'amo, de les meues paraules.
No sé on és la sortida ni el cau del Minotaure,
ni tampoc els paisatges que amaga la muralla:

¿l'infern, el paradís, el no-res infinit?,
¿un estol de vaixells encallats al desert?,
¿un pont sense baranes que s'endinsa en la mort?,
¿o la pedra angular d'una fe profanada?
Tant se val si els misteris mai no em són revelats,
Sara, perquè en tu trobe, dolcíssima Ariadna,
en la teua alegria pletòrica de viure,
el fil de llum invicte que em penetra i desglaça
i em retorna el doll pur d'una font insondable
que enfonsa les arrels entre el somni i l'oblit.

LA UNA

Si pogués cloure els ulls i obrir, de bat a bat,
l'esguard al món dels somnis, a mans plenes beuria
de la font que s'escolta rere l'espill frondós,
en la riba impossible on naufragà Narcís.
Trist donzell solitari, no menys ara que abans,
reposa, inflat i blau, al llit obscur del riu,
cobert per un sudari trenat amb pètals pàl·lids.
Ningú vetlla el seu son, ningú plora el seu cos.
Tampoc no ho fan les nimfes, cansades d'evocar
passions impossibles entre llums de neó,
ampolles de ginebra i volutes de fum
que s'emporta la nit a cavall d'un vent gèlid,
de ràfegues irades, que avalota, sacríleg,
el silenci arrelat als grans arbres sagrats,
arrogants i temibles com els déus que els sembraren
i alhora recelosos de qui els puga ultratjar.
No anhele la llavor dels seus fruits enganyosos,
sinó el llamp o destrat que els estelle d'un colp
en infinites pàgines de paraules ardents
giravoltant en èxtasi sobre un temple en ruïnes.
Benvingut siga el foc i el seu gest suïcida
enmig de l'harmonia imposada pels déus.
Benvingut siga el tedi si esdevé rebel·lia
o mà que llança pedres contra la pau del riu.
Benvinguda l'esquerda que revela la ràbia
segrestada en l'abisme d'unes pupil·les mortes.

Benvinguda, també, la fèrtil desmesura
i no la brisa dòcil que manté el foc domèstic
amb què es cou, tou i insípid, el pa de cada dia,
una brisa que incita a escanyar amb filferro
els cànids rossinyols que ignoren les tragèdies,
o a empényer amb dolçor contra l'esquena nua
de l'amor el punyal de la desconfiança,
o a assajar malabars amb tres pomes corcades
davant d'aquest semàfor en roig que m'il·lumina.
Potser açò últim siga el més aconsellable,
un exercici inútil de destresa circense
per a dissimular que em sagnen les genives
i que em cauen les ungles, en vol zigzaguejant,
de tant gratar la pell esquerpa de la serp
que em mostra, cargolant-se, els angles morts del sexe,
havent-me murmurat primer, amb ritme hipnòtic,
la llista interminable de plaers reprimits.
Potser sí, potser siga el més aconsellable
—o més que aconsellable, urgent i necessari—,
convèncer-me d'esprémer les màgiques mandràgores
que afloren als armaris arnats de la infantesa.
Si pogués cloure els ulls per un instant o sempre,
si pogués de debò, no em veuria forçat
a inventar mites nous, que no són sinó plagis,
ni a amagar-me en l'arbreda on hivernen els tigres,
fugint de l'ull etern que em somnia en secret,
immortal com la nit i les veus que la poblen,
immortal com aquesta ínfima fracció
d'un segon que retinc a la punta dels llavis

just abans d'escopir, de llevant a ponent,
miríades de sols mossegant-se la cua.
Alhora soc el vell i aquest infant que plora,
allò que ha estat forjat i encara per forjar,
la potència obscura que precedeix la llum
i també la llunyana radiació còsmica
que destrueix els marges que envolten l'infinit,
l'infinit que no cessa i que mai no envelleix,
com el temps deslliurat del passat i el futur,
com el temps, com el temps, com el temps, com el temps...

LES DUES

Obri el temps tantes vies d'aigua dins la memòria,
que arrossega els records pels avencs de l'oblit.
Res no escapa del temps. Només el paradís,
amb les formes serenes, rítmiques i segures
dels seus jardins nostàlgics, tan pulcres i endreçats
com l'odi que acumule en cada crit callat.
Però en les altes hores de la nit, quan les ombres
voregen la frontera de vidre que separa
la vigília incerta del fèrtil primer son,
la memòria bat de nou les seues ales
com un enlairament de llum en la tenebra.
¿Què hauria de cercar jo tan endins de mi
si no és una mà estesa brindant-me un horitzó
i un passadís secret per on poder fugir?
Cap a on

tant se val,

però fugir,

fugir...

...o romandre quiet i obrir una finestra
des d'on guaitar el vol intrèpid del colom,
a través del desert, fins on és l'olivera.
Tard o d'hora hi vindrà, no el colom sinó una àguila,
i amb les ales esteses es posarà, solemne,
a sobre dels meus muscles mentre escric en la sorra
un poema que esborren les ones a glopades.
Aleshores veuré brollar dins els meus ulls

les columnes de fum que arbora un holocaust
i l'olor antiquíssima dels obscurs sacrificis:
la sang, la sal, la cendra, els focs sobre els altars
i la rosa entre espines, resplendent com l'arc iris.
Tanmateix, em mantinc assegut a l'espera
de res nou sota el sol, absorta la mirada
en l'espiral perfecta d'aquest cargol de mar,
de ressons mil·lenaris, que m'acoste a l'oïda
per recordar el gust del salnitre i l'escuma
en la pell palpitant i els cabells esbullats.
Mogut per cap motiu, o per tots, examine
al besllum el perfil esmolat del no-res,
conscient que l'afany d'instaurar un nou ordre
sense cometre un crim és pura vanitat.
Caldria, doncs, cometre'l, també per vanitat,
però fa dos mil anys, ara, ahir o demà,
que tots els crims possibles ja han estat assajats
per la bala, el punyal i el verí magnicides
que recorren les pàgines de tants llibres d'història,
i per prohoms anònims, cònjuges exemplars,
ciutadans respectables, honorables veïns,
que empunyen un bon dia la dalla de la ira.
L'home i el seu dimoni repassen cada nit
just abans de gitar-se, vora el foc de la llar,
l'infinit repertori de maldats, i el reciten
amb la vana esperança que el pes del seu cor negre
anivella la ploma que sura en la balança.
Asseu-te amb mi, dimoni, que l'alba encara és lluny
i el vi que t'ofereix consola l'esperit

de qui ha d'invocar els noms de la ignomínia:
hi ha el pal i el travesser de fusta ensangonats,
el verí administrat a qui és massa savi,
el fuet que no cessa fins sotmetre l'esclau,
el plançó devorat pel pare recelós,
la pedra que fractura el crani del germà,
el bou i el cigne esvelt que violen donzelles,
els voltors que incendien l'obscura fel de l'ànima...
Potser convé deixar per a més endavant
les llengües visceralers que afuen la follia
i els dits hàbils que mouen els fils en la penombra.
Massa temps he vagat traçant cercles concèntrics
sobre els solcs que engoleixen el rastre dels meus passos.
Seiem ara, dimoni. Descansem una mica,
perquè tot és convuls i res mai no s'atura
i el foc que es consumeix també em consumirà,
si no ho has fet tu abans, o potser jo mateix.
Perpetu foraster en terra de ningú,
exhaust i a les palpentes, m'he endinsat pel lllindar
d'aquesta nit, tan òrfena de déus i de certeses,
havent llançat ben alt els daus que sumen tretze
i la moneda d'or sense cara ni creu.
Ha arribat el moment

de traspasar

l'espill

i sirgar la barca que arrosseguen les serps.
No calen veles, remes, queviures ni equipatges,
només el gest d'un crit fermat entre els queixals
prenent cos bosc endins del cor i les entranyes:

en principi, una arrel covada en la foscor;
després, un cruiximent que anuncia tempesta.

LES TRES